

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 590/2023-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky č. k. 3 T 45/2020 zo 17. júna 2021 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 2 To 45/2021 z 27. septembra 2021 takto

rozhodol:

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.
2. Žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 3. novembra 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) č. k. 3 T 45/2020 zo 17. júna 2021 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 To 45/2021 z 27. septembra 2021.

2. Z obsahu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že bol rozsudkom okresného súdu č. k. 3 T 45/2020 zo 17. júna 2021 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 2 To 45/2021 z 27. septembra 2021 uznaný vinným z pokračovacieho zločinu vydierania spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 189 ods. 1 písm. c), i) Trestného zákona a iných, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov so zaradením do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

3. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti v súhrne namieta arbitrárnosť záverov okresného súdu v jeho rozsudku č. k. 3 T 45/2020 zo 17. júna 2021, a to predovšetkým v otázke ustálenia jeho viny,

resp. trestnoprávnej zodpovednosti za stíhanú trestnú činnosť. Podľa sťažovateľa sa okresný súd dostatočne nevysporiadal s otázkou vierohodnosti výpovede poškodenej [REDAKOVANÉ], ktorá ho mala účelovo obviniť z trestnej činnosti, nedostatočne vyhodnocoval dôkazy v jeho prospech, a to predovšetkým SMS správy, ktoré boli napísané v rómskom jazyku a ktorými sa poškodená priznávala k tomu, že ho účelovo obvinila z trestnej činnosti, pričom tieto SMS správy ani neboli v priebehu celého trestného konania preložené do slovenského jazyka. Okresný súd taktiež nedostatočne skúmal pravdivosť výpovede poškodenej [REDAKOVANÉ] a jej použiteľnosť v trestnom konaní proti jeho osobe s ohľadom aj na tú okolnosť, že niekoľkokrát zmenila svoju výpoveď proti jeho osobe, pričom okresný súd sa zamerlal len na tie časti výpovede poškodenej, ktoré svedčili v jeho neprospech, a úmyselne mal opomínať/opomínal tie časti jej výpovede, v ktorých vypovedala v jeho prospech. Celkovo je sťažovateľ toho názoru, že okresný súd vyhodnocoval len tie dôkazy, ktoré svedčili v neprospech, a vedome opomínal prihliadať na dôkazy, ktoré svedčili v jeho prospech, a to za súčasnej pasivity jemu ustanoveného obhajcu, v čom nachádza porušenie svojho základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy. Podľa sťažovateľa jemu ustanovený obhajca *ex offio* „*nenamietal nezákonnosť postupu OČTK, nežiadal zopakovať výsluchy ani v tých prípadoch, keď nebol predvolaný.*“.

4. V petite podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy SR, čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom Okresného súdu v Nových Zámkoch sp. zn. 3T/45/2020 zo dňa 17.06.2021 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 2To/45/2021 zo dňa 27.09.2021 porušené bolo.

Rozsudok Okresného súdu v Nových Zámkoch sp. zn. 3T/45/2020 zo dňa 17.06.2021 v spojení s uznesením krajského súdu v Nitre sp. zn. 2To/45/2021 zo dňa 27.09.2021 sa zrušuje.“

5. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti zároveň požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom z dôvodu nemajetnosti.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu č. k. 3 T 45/2020 zo 17. júna 2021 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 2 To 45/2021 z 27. septembra 2021 z dôvodu ich arbitrárnosti a pasivity sťažovateľovi ustanoveného obhajcu. Vzhľadom na obsah ústavnej sťažnosti mohol ústavný súd v nej uplatnené námietky spoľahlivo posúdiť aj bez ohľadu na absenciu právneho zastúpenia pri podaní ústavnej sťažnosti, na čo nadväzuje časť III tohto odôvodnenia.

II.1. Záonné podmienky konania pred ústavným súdom:

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Podľa § 40 ods. 1 zákona o ústavnom súde podanie sa ústavnému súdu podáva písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe.

11. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

12. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak.

13. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

14. V nadväznosti na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej jednou zo základných podmienok prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako podanej oneskorene [§ 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde]. V prípade podania ústavnej sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (IV. ÚS 14/03, II. ÚS 695/2014, III. ÚS 175/2020, IV. ÚS 460/2023).

15. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť nepripustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

16. Ústavný súd ďalej poukazuje na to, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je

vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Konceptia konania o ústavnej sťažnosti je založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje.

17. Právomoc ústavného súdu je vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom. Teda právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

18. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Pokiaľ právny predpis ustanoví, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu del'by moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie.

II.2. Posúdenie veci:

19. Vo vzťahu k rozsudku okresného súdu č. k. 3 T 45/2020 zo 17. júna 2021 sťažovateľ mal využiť a aj využil odvolanie ako riadny opravný prostriedok, o ktorom rozhodol krajský súd svojím uznesením č. k. 2 To 45/2021 z 27. septembra 2021 tak, že ho ako nedôvodné zamietol. Z uvedeného dôvodu a s poukazom na subsidiaritu právomoci ústavného súdu (body 15 až 18) ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť v tejto jej časti podľa § 56 ods. 2 písm. a), § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

20. Vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu č. k. 2 To 45/2021 z 27. septembra 2021 ústavný súd poukazuje aj v kontexte sťažovateľom predostretej argumentácie (bod 3), že mohol proti nemu vzdorovať podaním dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, a to (minimálne) podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Dovolanie môže smerovať aj proti odôvodneniu rozhodnutia (v súhrne rozhodnutí oboch konajúcich súdov, v konečnom dôsledku krajského súdu) z hľadiska požiadaviek na odôvodnenie zodpovedajúcemu kritériám spravodlivého procesu

(vo vzťahu k všetkým okolnostiam podstatným pre rozhodnutie), ktorého súčasťou je právo na obhajobu [dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku], čo vyplýva aj z novšej judikatúry ústavného súdu, v zmysle ktorej dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nezodpovedá právo na obhajobu len vo formulačnom rozsahu čl. 50 ods. 3 ústavy (primeraný čas na prípravu obhajoby a možnosť obhajovať sa sám alebo prostredníctvom obhajcu), ale aj obhajobné práva v kontexte spravodlivého procesu podľa čl. 6 dohovoru, a teda aj v rozsahu čl. 46 ods. 1 ústavy (s odrazom najmä v § 34 Trestného poriadku; porov. IV. ÚS 546/2020 – publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 18/2021, v obsahovej nadväznosti aj napr. II. ÚS 411/2021, IV. ÚS 463/2021, IV. ÚS 491/2021, IV. ÚS 510/2021, IV. ÚS 555/2021, I. ÚS 343/2022, IV. ÚS 15/2023, IV. ÚS 355/2023). Sťažovateľ zmieňuje v ústavnej sťažnosti odmietnutie svojho dovolania dovolacím súdom (ktorý mal a mohol preskúmať námietky sťažovateľa proti jeho právoplatnému odsúdeniu), avšak toto rozhodnutie sťažovateľ ústavnou sťažnosťou nenapáda, čo je pre ústavný súd záväzné (§ 45 zákona o ústavnom súde). Vzhľadom na túto okolnosť ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť aj v tejto jej časti s poukazom na subsidiaritu právomoci ústavného súdu (body 15 až 18 tohto odôvodnenia) pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a), § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd považuje za potrebné doplniť, že ak by sťažovateľov údaj uvedený v ústavnej sťažnosti o podaní dovolania jeho osobou nebol pravdivý, malo by to konzekvencie podľa § 56 ods. 2 písm. d), § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde, teda odmietnutie ústavnej sťažnosti ako neprípustnej pre nevyužitie zákonom sťažovateľovi priznaných prostriedkov na ochranu jeho základných práv a slobôd. Rovnako platí, že ak sa sťažovateľ v procesnom kontexte dovolacieho konania vôbec nemal obracať na dovolací súd (čo ústavný súd nehodnotí, keďže rozhodnutie dovolacieho súdu nie je, ako už bolo vysvetlené, predmetom posúdenia ústavného súdu), jeho aktuálne podaná ústavná sťažnosť proti rozhodnutiu odvolacieho súdu by nemohla byť považovaná za podanú včas, teda v dvojmesačnej lehote podľa § 124 zákona o ústavnom súde.

21. Možno len sekundárne a doplnkovo vo vecnom kontexte dodať, že pasivita samotného sťažovateľovho obhajcu v trestnom konaní nie je ústavnou sťažnosťou vôbec napadateľná, keďže účastníkom konania o ústavnej sťažnosti ako porušovateľ základných práv a slobôd môže byť len orgán verejnej moci (§ 125 zákona o ústavnom súde), ktorým obhajca (advokát) nie je, čo by podmieňovalo zjavnú neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti v tejto jej časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.

Žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu

22. Podľa § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania podanému navrhovateľom, ktorý musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, musí byť pripojené plnomocenstvo na zastupovanie navrhovateľa advokátom. V plnomocenstve sa musí výslovne uviesť, že navrhovateľ udeľuje zvolenému advokátovi splnomocnenie na zastupovanie pred ústavným súdom.

23. Podľa § 37 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to

odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

24. Vo vzťahu k žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd uvádza, že takýmto žiadostiam vyhovie v prípade súčasného (kumulatívneho) splnenia podmienok vyplývajúcich z § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde a jeho ustálenej doterajšej judikatúry v tejto oblasti, t. j. 1. ak ustanovenie právneho zástupcu odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa (ak vzhľadom na svoje majetkové pomery nedisponuje dostatočnými zdrojmi na úhradu trov právneho zastúpenia) a 2. ak zároveň nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

25. Z dôvodu odmietnutia sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti v celom jej rozsahu, primárne z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie nie je splnená druhá podmienka na postup ústavného súdu podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde, a to že v právnej veci sťažovateľa nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. V dôsledku tohto záveru ústavný súd ani nepristúpil k preverovaniu majetkových pomerov sťažovateľa a sťažovateľovmu návrhu na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom nevyhovel. Tým je zároveň subsidiárne daný vo vzťahu k výroku 1 tohto uznesenia aj dôvod na odmietnutie sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. b) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. novembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu